

Ministerstvo životního prostředí
odbor fondů EU

Č.j.: MZP/2025/330/1061

Zápis z 7. řádného zasedání Monitorovacího výboru Operačního programu Životní prostředí 2021–2027, konaného v Iris Hotelu Eden, Vladivostocká 2, Praha 10, 4. června 2025 od 10:00 do 14:00, přestávka 11:40 – 12:45.

Seznam přítomných členů: viz prezenční listina. Josef Jarý (Evropská komise) a Libuše Kalábová (Ministerstvo životního prostředí) se jednání zúčastnili jako hosté online.

Oficiální program zasedání:

1. Úvodní slovo
 - Ing. Jan Kříž, předseda Monitorovacího výboru
 - zástupce Evropské komise
2. Projednání a schválení změny Programového dokumentu OPŽP 2021-2027
3. Projednání a schválení změny Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2021-2027
4. Informace o naplňování základních podmínek relevantních pro OPŽP 2021-27
5. Inspirativní projekty
6. Informace o semináři Energetická efektivita a obnovitelné zdroje energie
7. Programové období 2028+
8. Různé
 - Aktualizace Předběžného hodnocení finančních nástrojů
9. Závěr

Úvodní slovo

Jednání zahájil *předseda* Monitorovacího výboru Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) 2021–2027 (MV) *Jan Kříž, vrchní ředitel řízení sekce ekonomiky životního prostředí (dále jen předseda)*, který přivítal přítomné členy a zástupce Evropské komise (EK). Představil projednávané podkladové dokumenty a důvody jejich předložení. Předseda potvrdil, že MV je usnášeníschopný – ze 40 členů bylo v době zahájení jednání 30 členů přítomno. V průběhu jednání se dále stav měnil s příchodem a odchodem členů MV. Usnášeníschopnost byla zachována po celou dobu jednání, kdy probíhalo schvalování materiálů. V souladu s Jednacím řádem předseda navrhl schvalování materiálů MV konsenzem, v případě neshody hlasováním. Členové MV s návrhem souhlasili.

Monitorovací výbor OPŽP 2021–2027 schválil program tohoto zasedání.

Kateřina Kapounová (EK) poděkovala za pozvání a organizaci MV. Vyzdvihla pokročilou fázi implementace programu, kdy podíl schválených projektů je vyšší než průměr na národní i evropské úrovni. Uvedla, že se aktuálně provádí střednědobý (mid-term) přezkum, v rámci něhož EK obdržela návrh na revizi programu se zařazením nových finančních nástrojů ve Specifických cílech (SC) 1.4 a 1.5. Finanční nástroje EK vítá, a to i s ohledem na budoucí programové období, kdy se předpokládá, že celková alokace bude oproti stávajícímu období výrazně nižší. Konstatovala, že předložená revize programu odpovídá doporučením Rady EU z roku 2024. EK k obdržené revizi programu zaslala Řídicímu orgánu dopis s požadavkem na vysvětlení realokace z IROP do finančního nástroje ve SC 1.4, jelikož realokace se v rámci IROP týká oblasti sociálního bydlení.

Informovala také o nově vyhlášeném legislativním balíčku, který představuje nové priority EK a zaměřuje se zejm. na zvýšení konkurenceschopnosti EU, obranu, přístup k vodě, bydlení a energetickou transformaci. Návrh tohoto balíčku je v současné době diskutován v Evropském parlamentu a v Radě EU. Předpokládá se, že legislativa bude schválena cca v létě tohoto roku a že následně budou členské státy vyzvány k předložení dalších revizí programů.

Předseda (Ministerstvo životního prostředí (MŽP)) shrnul informace o zdrojích financování připravovaného finančního nástroje ve SC 1.4, které byly členům MV poskytnuty na minulém jednání. Uvedl, že voda, na niž je finanční nástroj zacílen, je také jednou z priorit nového legislativního balíčku EK, stejně jako oblast sociálního bydlení. Aktuálně čekáme na schválení revize programu, abychom mohli v červenci spustit naplánované výzvy. Následně informoval o aktuálním stavu programu a plánovaných výzvách.

Tomáš Chmela (Sdružení místních samospráv) se dotázal na plánované výzvy ve SC 1.5, zejm. na oblast textilu a sběrných dvorů.

Předseda uvedl, že se ve SC 1.5 s ohledem na připravovaný finanční nástroj žádná výzva aktuálně neplánuje.

Tomáš Prokop (Státní fond životního prostředí ČR (SFŽP ČR)) doplnil, že se v létě v rámci Národního programu Životní prostředí plánuje spuštění výzvy na sběrné dvory a svozové prostředky ve výši cca 200 mil. Kč, přičemž výzva by se měla týkat např. stávajících sběrných dvorů bez navýšení kapacity a sběrných dvorů s dobrou praxí.

Dan Jiránek (Svaz měst a obcí ČR) se dotázal, zda se do dobré praxe v dané výzvě bude počítat i oblast předcházení vzniku odpadů, např. integrovaná re-use centra ve sběrných dvorech.

Tomáš Prokop (SFŽP ČR) odpověděl, že tato oblast se neplánuje ve výzvě podporovat, jelikož již byla předmětem podpory v posledních několika letech.

Tomáš Nejedly (Zemědělský svaz ČR) se dotázal na plánované výzvy v oblasti půdoochranných technologií v rámci SC 1.3.

Petra Kolářová (MŽP) reagovala, že aktuálně je na tuto oblast vyhlášena 82. výzva s termínem pro ukončení příjmu žádostí 30. června 2025. Vyhlášení případné další výzvy bude záviset až na výsledcích 82. výzvy.

Aleš Kuták (Komora obnovitelných zdrojů energie) v návaznosti na vysoké efekty kotlíkových dotací a zprávu NKÚ, kde je uvedeno, že cca 150 tis. domácností stále provozuje nevyhovující zdroj tepla, apeloval na provádění kontrol a následné vymáhání postihů u domácností porušujících zákon o ochraně ovzduší.

Předseda reagoval, že vymáhání legislativy se netýká OPŽP. Cílem programu bylo v návaznosti na zákaz využívání kotlů první a druhé emisní třídy pomoci domácnostem s přechodem na ekologičtější zdroj vytápění, přičemž v aktuálním programovém období byla podpora zacílena na nízkopříjmové domácnosti. Domácnosti budou mít možnost i nadále čerpat podporu na výměnu zdroje vytápění, ale nikoli v OPŽP.

Katarína Hobzová (EK) se dotázala na zkušenosti s aplikací zákonného opatření, které se týká umožnění vstupu inspekčním orgánům do domácností za účelem kontroly provozu kotle.

Kurt Dědič (MŽP) potvrdil, že legislativa umožňuje kontrolu kotlů v domácnostech, nicméně v praxi se nástroj využívá spíše výjimečně. Hlavním problémem jsou nedostatečné personální kapacity na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností. Systémové kontroly se zpravidla neprovádějí, i když jsou v metodických dokumentech doporučovány. Kontroly probíhají především na základě podnětů či stížností od veřejnosti.

Kateřina Neveselá (Ministerstvo pro místní rozvoj-Národní orgán pro koordinaci (MMR-NOK)) informovala, že MMR dne 3. června spustilo veřejnou konzultaci k přípravě nového programového období 2028+, která je určena zejm. žadatelům a příjemcům podpory z fondů EU. Jejím cílem je získat zpětnou vazbu k celému projektovému cyklu, a to od přípravy žádosti přes realizaci a administraci projektu, až po kontroly a audit. Požádala přítomné o vyplnění dotazníku, jelikož jeho výstupy pomohou získat cenné podněty pro zlepšení systému implementace fondů EU. Dotazník je možné vyplňovat do 15. července tohoto roku.

Katarína Hobzová (EK) vznesla podnět k zamyšlení nad využitím zjednodušených metod vykazování, které OPŽP úspěšně aplikuje. V souvislosti s přípravou na nové programové období a možným přechodem k modelu podobnému Národnímu plánu obnovy zmínila, že Česká republika patří mezi zhruba polovinu členských států, které tyto metody využívají i v oblasti energetické efektivity. Dotázala se, zda by bylo možné stručně shrnout praktickou zkušenost a přínosy těchto metod, zejména pokud jde o zjednodušení pro konečné příjemce.

Předseda potvrdil, že zjednodušené metody vykazování jsou v rámci programu využívány ve SC 1.1, přičemž byly zaneseny do Pravidel pro žadatele a příjemce podpory (PrŽaP), kde jsou pro ně stanoveny koeficienty a jednotkové náklady. I přes nižší míru dotace je o podporu v rámci SC 1.1 ze strany žadatelů velký zájem. Oproti minulému programovému období došlo pro příjemce podpory ke zjednodušení, kdy se po nich např. nevyžadují např. faktury. Upozornil, že část výběrových řízení se i tak prověřuje.

Martin Kubica (SFŽP ČR) potvrdil, že aplikací zjednodušených metod vykazování došlo ke zjednodušení, a to jak na straně příjemců podpory, tak na straně SFŽP ČR (např. odpadla

kontrola faktur na technický dozor, smluv o dílo, na technický dozor, autorský dozor, na projektovou přípravu, které příjemci nemusí dokládat). Doplnil, že zjednodušené metody vykazování jsou využívány i v jiných SC, např. v rámci projektového schématu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, kde předpokládá největší přínosy těchto metod, jelikož jsou tam podporovány malé projekty. Upozornil i na slabé stránky, se kterými se zástupci MŽP a SFŽP ČR při jejich implementaci setkali.

Jiří Krist (Národní síť místních akčních skupin (NS MAS)) potvrdil, že se zjednodušené metody vykazování osvědčily a vyzval k jejich zachování i do budoucna. Upozornil, že při dalším nastavení je třeba zapracovat i mechanismy pro případné budoucí cenové výkyvy. Vyzdvihl systém bonusů, který se ukázal jako účinný motivační prvek pro předkládání komplexních projektů.

Jaroslav Michna (MŽP) potvrdil, že aplikace zjednodušených metod vykazování vedla ke zjednodušení implementace projektů. Upozornil, že je lze využívat pouze tam, kde není velká nákladová variabilita.

Michal Čejka (Centrum pasivního domu) navrhl, aby se na základě dosavadních zkušeností a pro budoucí nastavení provedla analýza aplikovaných zjednodušených metod vykazování

Katarína Hobzová (EK) podpořila návrh pana Čejky. Doplnila, že EK aktuálně investuje do posílení personálních kapacit s cílem připravit modelová schémata zjednodušených metod vykazování, které by mohly být adaptovány podle podmínek členských států. Dále uvedla, že Česká republika je v některých oblastech vnímána jako příklad dobré praxe, a její přístupy byly využity jako podklad pro evropskou analýzu. Příprava vzorových modelů z úrovně EK může být inspirací i pro další oblasti.

Předseda reagoval, že na další prezenční MV bude připravena stručná prezentace o fungování zjednodušených metod vykazování.

Projednání a schválení změny Programového dokumentu OPŽP 2021-2027

Petr Kolečka (MŽP) informoval o změnách provedených v Programovém dokumentu OPŽP 2021–2027.

Jaroslav Michna (MŽP) zdůvodnil úpravy v oblasti finančních nástrojů a v návaznosti na observation letter obdrženy z EK v předchozích dnech v souvislosti s mid-term přezkumem.

Dan Jiránek (Svaz měst a obcí ČR) v souvislosti s návrhem na odstranění dotační složky podpory ve finančním nástroji ve SC 1.4 vyjádřil obavu, že v řídké osídlených územích nebude možné finanční nástroj využít kvůli nízké návratnosti investic. Dotázal se, jak se s těmito územími bude nadále nakládat.

Předseda vysvětlil, že připravovaný finanční nástroj ve SC 1.4 nebude určen pro menší projekty. Nástroj je plánován pro čistírny odpadních vod nad 10 000 obyvatel.

Barbora Fürstová (Sdružení oborů vodovodů a kanalizací (SOVAK)) doplnila, že výše alokace pro finanční nástroj pro oblast vodního hospodářství je ve srovnání s požadavky nové směrnice o čištění městských odpadních vod relativně nízká. Ocenila, že navrhovaný finanční nástroj by měl být bezúročný, což je výhodné pro příjemce. Podle analýzy SOVAK je klasická dotace obtížně aplikovatelná v rámci vnitřního financování podniků, např. kvůli nemožnosti odpočtu DPH.

Jiří Klápště (Asociace krajů ČR) vznesl dotaz ohledně vize financování odpadní infrastruktury v menších obcích, zejména v souvislosti s požadavky nové směrnice o čištění městských odpadních vod. Zmínil, že např. v Libereckém kraji nemá třetina obcí kanalizaci ani čistírnu odpadních vod, což je problém celostátního charakteru. Malé obce nemají dostatečnou finanční kapacitu na realizaci potřebných investic spojených s požadavky uvedené směrnice. Finanční nástroje pro ně nejsou vhodným řešením.

Předseda uvedl, že nejprve je nezbytné připravit analýzu potřeb vč. nákladů. Evropské fondy nejsou a nebudou pro tuto oblast dostačující, bude nutné hledat jiné finanční zdroje, jinak hrozí, že v letech 2026–2028 nebudou pro tuto oblast vyhlášeny žádné výzvy kromě finančního nástroje.

Kateřina Matoušková (Ministerstvo financí (MF)) požádala o doplnění textu Programového dokumentu, že v rámci finančního nástroje ve SC 1.4 budou poskytovány zvýhodněné půjčky.

Jaroslav Michna (MŽP) souhlasil s úpravou. **Do Programového dokumentu bude u finančního nástroje SC 1.4 doplněna informace, že prostřednictvím finančního nástroje budou poskytovány zvýhodněné půjčky.**

Monitorovací výbor OPŽP 2021–2027 schválil aktualizaci Programového dokumentu pro OPŽP 2021–2027. Členové Monitorovacího výboru zároveň udělili mandát Řídícímu orgánu k dojednání finální verze revize Programového dokumentu v souvislosti s procesem přezkumu v polovině období.

Projednání a schválení změny Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2021–2027

Jitka Švecová (SFŽP ČR) představila změny PrŽaP.

Petra Kolářová (MŽP) navrhla úpravu Přílohy č. 22, a to v rámci specifických kritérií přijatelnosti. Navrhovaná úprava rozšiřuje okruh zpracovatelů plánů ÚSES o osobu s autorizací A3, která autorizaci pro dílčí specializaci projektování územních systémů ekologické stability v plném rozsahu zahrnuje.

Předseda uvedl, že do Přílohy č. 22 PrŽaP bude doplněn okruh zpracovatelů plánů ÚSES.

Monitorovací výbor OPŽP 2021–2027 schválil 11. verzi Pravidel pro žadatele a příjemce podpory – část B 1.2 Procesy a pravidla pro hodnocení a výběru projektů, C.1 Přehled rozdělení alokace prostředků EU, C.5 Způsobilost výdajů, C.7.3 Princip významného nepoškozování environmentálních cílů a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu, kapitoly D Specifické cíle a opatření a přílohy č. 15a a č. 22.

Členové Monitorovacího výboru OPŽP 2021–2027 souhlasili a udělili ŘO mandát k provedení úprav v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory (PrŽaP) v návaznosti na revidovaný Programový dokument (PD) bez nutnosti následného projednání těchto úprav na Monitorovacím výboru. ŘO po promítnutí relevantních úprav do PrŽaP a schválení PD ze strany EK zašle členům Monitorovacího výboru pro informaci upravenou verzi PrŽaP.

Informace o naplňování základních podmínek relevantních pro OPŽP 2021-27

Denisa Ammerová (MŽP) informovala o plnění základních podmínek relevantních pro OPŽP.

Katarína Hobzová (EK) se dotázala, zda MŽP očekává nějakou zásadní strategickou změnu v aktuálně připravovaném Plánu odpadového hospodářství ČR 2025-2035 (POH) a zda má v plánu ho po schválení vládou zaslat na EK.

Vlastislav Kotrč (MŽP) reagoval, že POH by měl navazovat na již nastavené cíle. Po jeho schválení bude POH předán na EK.

Monitorovací výbor OP ŽP 2021–2027 vzal na vědomí dokument Monitoring naplňování základních podmínek k 28. 2. 2025.

Inspirativní projekty

Martin Kubica (SFŽP ČR) informoval o realizaci 12 projektů podpořených z OPŽP.

Informace o semináři Energetická efektivita a obnovitelné zdroje energie

Katarína Hobzová (EK) informovala o plánovaném semináři, který se uskuteční 17. června 2025 v Bratislavě a bude přenášen i online, přičemž již 16. června proběhne v Jaslovských Bohunicích a Trnavě návštěva projektu „Vodíkové hospodářství“. Cílem semináře je propojit dvě klíčové strany implementace – zástupce strategického plánování, řízení a správy programů a úspěšné realizátory projektů z České republiky a Slovenska. Panelová diskuse bude rozšířena o zkušenosti zástupců z Rakouska, Polska a Rumunska.

Programové období 2028+

Předseda informoval o přípravě strategického rámce politiky soudržnosti 2028 + v ČR vč. aktuálně navrhovaných hlavních prioritních oblastí v životním prostředí. Uvedl, že s ohledem na očekávaný nižší objem finančních prostředků, MŽP plánuje v období 2028+ využívat více finanční nástroje. V červenci se očekává zveřejnění Víceletého finančního rámce, poté by měla EK zveřejnit návrhy nařízení pro jednotlivé fondy. Programy by ve sdíleném řízení měly být s největší pravděpodobností zastřešeny jednotným národním plánem. Dle aktuálních informací by měly být do nastavení promítnuty prvky Národního plánu obnovy.

Kateřina Neveselá (MMR-NOK) doplnila informace ke strategickému rámci. MMR aktuálně vypořádává připomínky, přičemž do konce června 2025 by měl být návrh strategického rámce

předložen na vládu ve 2 variantách (širší a užší). Vliv na směřování podpory bude mít i zveřejnění legislativy ze strany EK. Uvedla, že MMR předpokládá, že by celková alokace za ČR mohla klesnout i o 30 – 50 % oproti aktuální alokaci. Jednotný národní plán (resp. regionální a národní partnerství) by měl být zaměřen na všechny nástroje ve sdíleném řízení, tj. jak na kohezní politiku, tak možná i zemědělskou politiku a další nástroje zaměřené na vnitřní bezpečnost, hranice, migraci, atd. Předpokládá se, že ve druhé polovině tohoto roku a na začátku první poloviny příštího roku budou probíhat velmi intenzivní debaty, jaké oblasti podpořit a zhruba v jaké alokaci.

Kateřina Kapounová (EK) informovala, že 16. července 2025 by měla být zveřejněna legislativa EK, a to jak víceletý návrh, tak sektorová legislativa. Následně budou probíhat debaty v Evropském parlamentu a v Radě EU vč. neformálního dialogu s členskými státy, s cílem navrhnout její finální podobu. Cílem je vytvořit nový nástroj, který bude dostatečně flexibilní vůči krizím. Měl by být zaměřen na výsledky, využívat by se měly jednotkové náklady. Důraz by měl být kladen na regionální a národní partnerství. Třemi hlavními oblastmi evropského rozpočtu by měly být nástroje ve sdíleném řízení, konkurenceschopnost a vnější politika EU.

Kurt Dědič (MŽP) okomentoval návrh strategického rámce, kde dle jeho názoru není zatím oblast ovzduší adekvátně zmíněna, ačkoliv se očekává náročná implementace nové směrnice EU o kvalitě ovzduší. Podle dopadové studie EK by náklady mohly činit přibližně 160 milionů EUR ročně. Ačkoliv významnou roli v oblasti zlepšení kvality ovzduší bude hrát program Nová zelená úsporám, bude nutné investovat i mimo sektor domácností. Snahou není zajistit pro oblast ovzduší konkrétní alokaci, ale vytvořit ve strategickém rámci prostor, který by umožnil v případě potřeby intervenovat. Současný návrh strategického rámce však oblast ovzduší dopředu vylučuje, což je dle Kurta Dědiče strategická chyba.

Předseda upozornil, že v rámci prioritizace se musí brát ohled na nižší objem finančních prostředků ČR pro 2028+ a velké množství priorit v rámci ČR. Oblast ovzduší se netýká pouze OPŽP, ale také sektoru dopravy, přičemž právě doprava je zásadní z hlediska emisí a plnění klimatických cílů. Opatření v oblasti stacionárních zdrojů se budou často týkat velkých podniků, tedy podnikatelského sektoru, který by mohl být schopen zvládnout nové požadavky bez dotací.

Kurt Dědič (MŽP) uvedl, že vzhledem k tomu, že evropská směrnice je poměrně nová, v současné době teprve probíhají analýzy, které mají určit, jaká konkrétní opatření budou potřeba k dosažení nových emisních limitů. Zatím není jasné, zda bude potřeba investice směřovat primárně do průmyslu, zemědělství nebo komunální sféry, včetně městské mobility. Upozornil na riziko, že zejména opatření na komunální úrovni nebude z čeho financovat, pokud nebude strategický rámec zahrnovat i oblast ovzduší. Cílem je ponechat si otevřenou možnost podpory, protože v tuto chvíli nelze učinit finální rozhodnutí o potřebách a prioritách bez dat a výsledků analýz.

Jiří Krist (NS MAS) se dotázal EK na vymezení nového tématu „bezpečnost“ a technologií dvojího využití v rámci koheze. Zda lze mezi bezpečnostní opatření zahrnout například investice do vodní bezpečnosti, zásobování pitnou vodou, akumulace pitné vody či energetické bezpečnosti.

Kateřina Kapounová (EK) odpověděla, že k financování obrany aktuálně probíhají intenzivní debaty. Je pravděpodobné, že návrh pro aktuální programové období bude znám v září tohoto roku. V rámci 2028+ bude záležet na legislativě EK, která bude zveřejněna 16. července 2025.

Různé

- **Aktualizace Předběžného hodnocení finančních nástrojů**

Jaroslav Michna (MŽP) informoval o úpravách, ke kterým došlo v rámci Předběžného hodnocení Finančního nástroje SC 1.5 od 5. jednání MV, které se uskutečnilo na konci roku 2024.

Kateřina Matoušková (MF) vznesla dotaz, zda je možné ještě do konce týdne k obdrženému dokumentu zaslat dodatečné podněty na úpravy či doplnění a uvedla oblasti, do kterých by náměty na úpravy směřovaly.

Tomáš Prokop (SFŽP ČR) vysvětlil důležitost dotační složky v připravovaném finančním nástroji. Jako hlavní důvody spatřuje motivaci investorů k zaměření na problematické druhy odpadů a skutečnost, že dotační podpora umožňuje vymáhat odpovědnost v případě neplnění podmínek projektu, což u záruk vůči bankám není tak flexibilní.

Předseda souhlasil s možností zaslat dodatečné podněty, upozornil však na plánovaný termín spuštění finančního nástroje.

Jaroslav Michna (MŽP) poděkoval zástupcům MF a MMR-NOK při nastavování finančního nástroje.

Monitorovací výbor OPŽP 2021–2027 vzal na vědomí aktualizaci Předběžného hodnocení finančních nástrojů pro OPŽP 2021–2027 v rámci Specifického cíle 1.5.

Shrnutí hlavních úkolů:

- na další prezenční MV bude připravena stručná prezentace o fungování zjednodušených metod vykazování
- do Programového dokumentu bude u finančního nástroje SC 1.4 doplněna informace, že prostřednictvím finančního nástroje budou poskytovány zvýhodněné půjčky
- do Přílohy č. 22 PrŽaP bude doplněn okruh zpracovatelů plánů ÚSES

Závěr

Na konci jednání byl přítomným puštěn nový videospot na téma OPŽP.

Kateřina Neveselá (MMR-NOK) na závěr jednání informovala, že v létě skončí svůj pracovní poměr na MMR. Poděkovala za možnost být součástí MV a rozloučila se se všemi přítomnými. Popřála, aby se i pro příští programové období podařilo nastavit program tak, aby odpovídal skutečným potřebám v oblasti životního prostředí.

Předseda na závěr poděkoval členům MV za aktivní účast, pozval je na příští jednání, které se uskuteční 3. prosince 2025, a ukončil jednání.

Zapsala: Ing. Lenka Cinegrová, odd. monitoringu a evaluací fondů EU

Ověřil: Mgr. Jiří Petřivalský, vedoucí odd. monitoringu a evaluací fondů EU

Schválil: Ing. Jaroslav Michna, ředitel odboru fondů EU